

Acesta este primul volum publicat al Academiei Naționale de Informații „Mihai Viteazul” (ANIMV) care integrează lucrările prezentate în cadrul Conferinței Științifice *Intelligence și Cultura de Securitate 2022* (ICS2022). Scopul ICS2022 este de a oferi studenților un spațiu pentru dezbateri academice și promovare a rezultatelor obținute în demersurile de cercetare proprii.

Prezenta ediție a fost dedicată atât doctoranzilor, cât și studenților din cadrul programelor de studii de licență și master, iar domeniile de interes științific propuse au fost: intelligence, securitate națională, istorie și relații internaționale.

Realizarea Conferinței a fost posibilă prin implicarea doctoranzilor și a conducătorilor de doctorat din Școala Doctorală Informații și Securitate Națională a ANIMV. Așteptăm cu entuziasm următoarea ediție a Conferinței!

ISSN 2971-8139
ISSN-L 2971-8139

◆
INTELLIGENCE ȘI CULTURA DE SECURITATE

◆
CONFERINȚA ȘTIINȚIFICĂ STUDENȚEASCĂ

INTELLIGENCE ȘI CULTURA DE SECURITATE

CONFERINȚA ȘTIINȚIFICĂ STUDENȚEASCĂ
VOLUM DE PROCEEDINGS

VOLUMUL 1
2022

Editura Academiei Naționale de Informații
„Mihai Viteazul”

NARCOTERORISMUL MANIFESTAT ÎN MEDIUL VIRTUAL

Nicolae PETRESCU*

Abstract:

The aim of this research is to show why narcoterrorism is a real form of terrorism, although some authors consider it only a more violent manifestation of organized crime, and why its manifestation in the virtual environment is very dangerous for naive young people. The research is descriptive because it shows how narcoterrorism has evolved and how it has begun to manifest itself through YouTube or other networks, but also because it shows how the video content, that the leaders posted on YouTube influences young South Americans to be on the side of the cartels, to the detriment of the Mexican state.

Basically, these manifestations are different from the usual acts of terrorism, because, even if there is an illegal act of violence, directed against civilians or non-combatants, which also has the objective of intimidating the population or governments, the purpose is not always political or financial. Moreover, this manifestation has roots in the virtual space, attracting more and more supporters among the young people, who most likely become warriors in the private armies of the groups. These armies come to control areas where the state administration is eliminated and sometimes carry out attacks to show that they can do what they want and evade the law. One such concrete example is represented by the bombings in the city of Culican after the arrest of Ovidio Guzman, the son of leader El Chapo Guzman. Although the young mobster had to spend many years in prison, he was released to the authorities in order for the attacks to stop.

The result of the research was that although an atypical form of terrorism, narcoterrorism, in my opinion, can be considered terrorism. The reason behind this idea, is that the state may become incapable of exercising its powers and thus the groups end up applying their own law. There are also many extremely violent attacks, which will be detailed in the research.

Keywords: *narcoterrorism, terrorism, violence, virtual, intelligence.*

Introducere

Prezenta analiză se referă la narcoterrorism, deoarece fenomenul în sine reprezintă o problemă de actualitate, iar manifestarea sa în mediul virtual l-a făcut să atragă tot mai mulți adepți. În urma cercetării efectuate consider că, acest fenomen reprezintă o formă de terorism și

* Masterand anul 2 Academia Națională de Informații Mihai Viteazul, Facultatea de Informații, Program *Managementul Informațiilor în Combaterea Terorismului*.

nu doar simplă criminalitate organizată. În plus, manifestarea acestuia în mediul virtual reprezintă un pericol pentru Statele Unite ale Americii (deoarece foarte mulți tineri pot fi atrași de către activitatea cartelurilor și pe cale de consecință să se alăture cauzei lor), dar poate reprezenta un pericol și pentru spațiul european, deoarece după cum o să prezentăm, în România a fost arestat un important lider, ce fusese desemnat să vândă o cantitate mare de cocaină.

Fenomenul terorist

Conform FBI *„terorismul reprezintă acte criminale violente pentru obținerea unor obiective ideologice, din cauza unor influențe, fiind motivate politic, religios sau rasial”* (Federal Bureau of Investigation, 2001). Iar conform teoreticianului Arthur H. Garrison *„terorismul reprezintă acte violente nelegale, îndreptate împotriva non-combatanților, ce se fac în scopul intimidării populației civile sau a guvernelor, din motive politice, religioase sau ideologice”* (Garrison, 2004).

Practic, se observă cum terorismul reprezintă acele acte violente nelegale, care sunt îndreptate împotriva civililor (non-combatanți) și care sunt motivate politic, ideologic sau religios. Aceste aspecte se regăsesc și în articolele 1 și 2 din legea 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului. Infracțiunile de terorism sunt tratate cu multă atenție la nivel internațional, această problemă fiind considerată o amenințare la adresa securității globale. Mai mult, începând cu anii '70, comunitatea internațională a început să se gândească la o serie de măsuri legislative, pentru reprimarea fenomenului. (Diaconu 2013: 142-143). O astfel de măsură, aplicată în secolul 21, este înființarea Tribunalului Special pentru Liban, primul tribunal internațional pentru pedepsirea actelor de terorism (The Special Tribunal for Lebanon, 2022).

Conform definiției dată de Tribunalul Special pentru Liban, terorismul este *„un mijloc susceptibil de a crea un pericol public, cum ar fi dispozitive explozive, materiale inflamabile, produse toxice sau corozive și agenți infecțioși sau microbieni”* (The Special Tribunal for Lebanon, 2022). Astfel, conform acestei definiții, observăm o diferență majoră față de celelalte definiții și anume, lipsește scopul politic, ideologic sau religios.

Narcoterorismul

Fenomenul drogurilor, venite dinspre America de Sud, a devenit o problemă foarte gravă pentru SUA, astfel, instituțiile de forță din state au hotărât că oprirea traficului reprezintă o prioritate. Există grupări, ce

se ocupă cu traficul de droguri, care ating nivelul bandelor stradale și grupări care au devenit narcoteroriste, acestea fiind cele mai puternice. Narcoterorismul, ca fenomen, începe să se regăsească în doctrina din SUA, în momentul în care, cele mai puternice carteli intră în războiul drogurilor, în anii 70-80, război purtat de către carteli împotriva structurilor SUA de Intelligence și LAW Enforcement (organele de urmărire penală), așa numitul *Narco-War*. Mai mult de atât, fenomenul a fost foarte mediatizat în SUA, pentru a inspira cetățenilor antipatia față de droguri și de grupări (Der Derian 2009: 63-67).

Practic CIA, cea mai importantă structură de intelligence a SUA (Central Intelligence Agency, 2022) și DEA, structura de cercetare penală a SUA cu atribuții anti-drog (Drog Enforcement Agency, 2022), au pornit războiul drogurilor după uciderea agentului Kiki Camarena, în anul 1985, ce avea rol de investigator sub acoperire. Aceasta a fost ucis de către cartelul Guadalajara, cu sprijinul nemijlocit al DFS (Heath, 2020). DFS – Dirección Federal de Seguridad (Direcția Federală de Securitate) reprezenta, în anii '80, principala structură cu atribuții de poliție judiciară și de intelligence, în același timp, a statului mexican (DeTura, 2022).

Cartelul Guadalajara a fost fondat în anii '70, prin acțiunea mai multor oameni, aceștia fiind Miguel Angel Felix Gallardo (liderul) alături de Don Neto și Rafael Caro Quintero, cu sprijinul DFS (Osorio, 2021). Miguel, cunoscut ca și Jefe de Jefes (Șeful cel mare), a unit toate cartelurile de droguri devenind primul lider al celui mai mare cartel. Ulterior arestării sale, cartelul s-a împărțit în mini grupări, care și-au împărțit teritoriile și au început un adevărat război (Telemundo, 2021).

Ulterior, în Mexic, au avut loc mai multe atentate, cum ar fi uciderea cardinalului sau atentatele ce au loc în prezent. În cadrul acestei cercetări vor fi analizate două cazuri celebre din Mexic și alte două cazuri celebre de atentate din Columbia:

1. Cardinalul Mexicului numit Posadas Ocampo a fost omorât într-o confruntare dintre cartelul Tijuana din Baja California și El Chapo, cu luptătorii săi, în anul 1993. Au existat, însă, și alte asemenea atentate (Golden, 1993).

2. Ministrul justiției columbian a fost ucis în anul 1984 de către oamenii lui Pablo Escobar. Atentatul a fost o consecință a faptului că, Pablo Escobar a fost dat afară din Parlamentul columbian, ca urmare a faptului că, s-a descoperit o fotografie făcută la poliție cu Escobar ca inculpat. După ce a fost condamnat public, din cauza activităților ilicite, de către ministrul justiției, Pablo Escobar a fost nevoit să își dea demisia din funcția politică și, ulterior, l-a ucis pe ministru (New York Times, 1984).

3. Deturnarea avionului de către Escobar. Mai exact, în anul 1989, avionul numit Avianca a fost bombardat de către unul din oamenii lui Escobar. După mai mulți ani, cel care a pregătit atacul (la ordinul lui Pablo Escobar) a fost condamnat pentru terorism, din cauza deturnării acestui avion (AP NEWS 1995).

4. În anul 2019, în Mexic, Ovidio Guzman, fiul lui El Chapo Guzman (liderul Cartelului mexican Sinaloa) a fost arestat. Ulterior, fratele acestuia a organizat atentate și mai agresive, fiind nevoie ca Guzman, care trebuia să primească o sentință cu închisoarea, să fie eliberat pentru ca violențele să se oprească (Digi24, 2019). Observăm cum statul mexican nu poate să își exercite atribuțiile, iar o persoană, ce trebuia să fie condamnată, este eliberată fără proces la presiunile guvernului, pentru ca atentatele să înceteze.

Narcoterorismul se definește prin acte de violență, comise de cartelurile de droguri și îndreptate împotriva populației civile, cu scopul de a intimida guvernele pentru eliminarea politicilor anti-drog. (Bjornehed 2004: 306) Observăm cum, manifestarea narcoteroristă se referă la grupări de traficanți de droguri care au început să comită atentate, asemenea celor teroriste, pentru ca statul să nu interfereze în exercitarea traficului ilicit de stupefiante. În urma analizei, au rezultat o serie de puncte comune între actele de violență, comise de cartelurile de droguri și terorism, ceea ce justifică desemnarea lor ca acte de narcoterorism.

1. Statul nu își poate exercita atribuțiile legale și este forțat să ia decizii ilicite, din cauza atentatelor.

2. Conform definiției dată de către Tribunalul Special pentru Liban, un atentat cu explozibil reprezintă terorism, cum avem cazul avionului aruncat în aer de o persoană din anturajul lui Escobar, care a fost și condamnat pentru terorism.

3. După uciderea agentului Kiki Camarena, doctrina americană desemnează narcoterorismul drept o amenințare oficială.

4. De multe ori există și un scop politic, cum a fost uciderea ministrului justiției de către Escobar, pentru faptul că, Escobar a fost destituit dintr-o funcție politică din cauza respectivului ministru.

5. Există și spețe în care grupările narcoteroriste preiau controlul unor regiuni, înlocuind administrația statală cu oamenii lor, împânzind zonele, ulterior, cu trupe paramilitare. Cel mai bun exemplu este Cartelul Jalisco Nueva Generacion, care administrează regiuni din Mexic, unde nu mai există autoritate statală, milițiile cartelului asigurând ordinea

publică, după regulile impuse de către lider și anume El Mencho (Washington Post, 2020).

Deși s-ar putea considera, că narcoterorismul nu reprezintă terorism, deoarece cartelurile nu vor să preia controlul total asupra statelor, totuși, de cele mai multe ori acestea vor să facă statul să le accepte oficial acțiunile ilegale, existând interferențe astfel, cu sfera politică prin însăși eludarea legii. Mai mult, există după cum vedem și situații în care, aceștia preiau chiar oficial zone pe care le controlează sau au motive, din sfera politică pentru care efectuează atentatele.

Consider narcoterorismul o specie aparte de terorism, deoarece chiar dacă nu este inclus în majoritatea definițiilor clasice, totuși, este un fenomen care a depășit cu mult simplul trafic de droguri, cartelurile, în prezent, având propriile trupe paramilitare, care de multe ori au făcut statele în zona Americii de Sud să acționeze după cum doresc ei.

Vlogurile cartelurilor narcoteroriste și faima câpătată datorită susținătorilor din spațiul virtual

După cum vedem, fenomenul narcoterorist este unul considerat foarte periculos de către autoritățile din SUA și America de Sud. Totuși, activitatea cartelurilor s-a extins pe tot globul, chiar recent, în România fiind arestat unul dintre cei mai apropiați locotenenți al lui El Mencho, liderul cartelului Jalisco Nueva Generacion, menționat anterior, că a preluat administrarea prin forță a unor zone întinse și regiuni din Mexic. Acesta venise în România, pentru a extinde afacerile și a transporta în România sute de kilograme de cocaină și metanfetamină (HotNews, 2021). Conform surselor media, „asasinul din Mexic, venit în România să pună la punct un transport de sute de kilograme de cocaină și metanfetamină prin portul Constanța, făcea parte dintr-o grupare atât de violentă încât americanii o considerau **teroristă**” (Digi24, 2021).

Mai mult, autoritățile din SUA inclusiv DEA, consideră gruparea criminală condusă de El Mencho, o grupare teroristă, iar acest fenomen se extinde, ajungând și în România. Iar gruparea mai sus menționată, a început să posteze din ce în ce mai mult pe YouTube și să formeze o comunitate de susținători. Acest lucru are relevanță, din prisma acestei cercetări, deoarece subiectul în sine (subiectul principal al cercetării) nu este reprezentat de apartenența fenomenului narcoterorist la terorism (acesta fiind un subiect adiacent), ci este reprezentat de problematica manifestărilor exercitate de către grupările (cartelurile) narcoteroriste în spațiul virtual (inclusiv pe YouTube).

În continuare, pentru a vedea și alte exemple de manifestări ale narcoterorismului în spațiul virtual, o să examinăm cazul lui Rafael Caro Quintero (membrul cofondator al cartelului Guadalajara, despre care am vorbit mai sus). După care, o să prezentăm mai multe clipuri video, postate de către grupările narcoteroriste în spațiul virtual, pe care le vom și analiza raportat la impactul avut asupra tinerilor care le urmăresc și se abonează la canalele care au postat respectivele clipuri.

Rafael Caro Quintero, membru fondator al cartelului Guadalajara alături de Miguel Angel Felix Gallardo și condamnat pentru uciderea agentului DEA Camarena, în 1985, este cel mai căutat om de către DEA în prezent (Drog Enforcement Agency, 2018). După cum se poate observa, prin accesarea site-ului DEA (Drog Enforcement Agency, 2018), statul American oferă 20 de milioane de dolari recompensă pentru el. Cu toate acestea, Rafael postează pe YouTube din ascunzătorile sale, manifestând o atitudine sfidătoare la adresa autorităților. Mai mult, acesta este în prezent, unul dintre cei mai căutați 10 oameni de către FBI (Federal Bureau of Investigation, 2018), însă el postează interviuri, unde spune că este nevinovat și afirmă faptul că, serviciile și structurile Americane și internaționale care îl caută nu o să îl prindă niciodată (Corrido Files, 2020). Rafael spune în interviu, că a fost acuzat pe nedrept deși, au existat foarte multe probe împotriva sa. Comunitatea online îl susține, cum rezultă din comentariile postate la unul din clipurile sale.

The screenshot shows the YouTube interface with the search term "rafael caro quintero la fiesta". Below the search bar, it indicates "2.253 de comentarii" and a sorting option "SORTEAZĂ DUPĂ". The comments are listed as follows:

- Comentezi public ca mas. Petrescu Nicolae**
- Melisa Gonlez Casarez** acum 3 ani
No se yo pero es la mejor version de la yaquesita que eh escuchado !!
253 RĂSPUNDE
Afișează 11 răspunsuri
- Emma Ramirez** acum 5 luni
Hombre de honor y hombría ojalá la gente leea y se de cuenta de la verdadera historia
3 RĂSPUNDE
- Henry Garcia** acum 8 luni
Es chingon el viejo man caro quintero viva mx
5 RĂSPUNDE
- Lilia Vasquez** acum 4 luni
Da gusto ver a la gente feliz ♥
16 RĂSPUNDE
Afișează răspunsul
- Joel Morales Nigoha** acum 9 luni
Así se festeja felicidades por estos amigos eres único
14 RĂSPUNDE

În legătură cu filmulețul postat de către Rafael pe internet (El 585 YouTube, 2916), se poate observa că, la aproape 8 milioane de vizualizări, 27.000 de persoane au dat like și aproape 9.000 s-au abonat la canal, pentru a putea urmări și alte postări viitoare. Mai mult, la respectivul videoclip există 2.694 de comentarii (în proporție de peste 98% fiind de susținere). Printscreenul prezentat mai sus înfățișează comentarii relevante, ce arată cum tinerii îl consideră pe Rafael *un om de onoare* sau *un om și amic unic*.

Un alt exemplu de clip video, ce are foarte mare impact asupra tinerilor (T13 YouTube, 2020), este postat pe YouTube de către Cartelul Jalisco Nueva Generacion (cartelul din care făcea parte liderul mexican arestat în România). Putem vedea, ca și exemplu, un alt clip unde cartelul își manifestă nivelul de forță deținut, iar oamenii îl susțin (T13 YouTube, 2020).

YouTube RO

cartel jalisco nueva generacion

GOBIERNO MEXICANO INVESTIGA AUTENTICIDAD DE VIDEOS

CÁRTEL DE JALISCO EXHIBE SU ARSENAL

21 11 LUN 20

teletrece t13

#Noticias #México #Mundo

México: Cártel de Jalisco exhibe su arsenal

5,370,242 views • Jul 20, 2020

36K DISLIKE SHARE SAVE ...

T13 1.83M subscribers

SUBSCRIBE

Și în cadrul acestui clip, la un total de vizionări în număr de 5 milioane și jumătate, există 36.000 de like-uri și aproape 2 milioane de abonați la canalul care a postat filmulețul. Din printscreen-uri, se observă cum gruparea este susținută atât de mexicani, cât și de oameni din alte țări (mai ales din America de Sud, din țări ca Peru sau Chile). Și în această situație putem spune, că mai mult de 95% din comentarii sunt de susținere, și acestea fiind de ordinul miilor.

Consider că, acest fenomen este unul extrem de periculos datorită violenței uzitate, și pentru faptul că, se întinde nu doar în zona Americii de Sud și de Nord, ci și în Europa. Deși, momentan în zona spațiului european cartelurile considerate narcoteroriste nu au putere să săvârșească atentate și nu au adepți, totuși, fenomenul poate să evolueze. Chiar dacă încercările lor (cum a fost cazul de la noi din țară, prezentată mai sus), de a face trafic și a câștiga putere în zonă nu au avut un succes, nu putem să concludem, că aceștia nu vor mai încerca să acționeze și să își extindă numărul de adepți și în spațiul statelor membre ale Uniunii Europene. Astfel, pentru a se limita numărul atragerii de adepți, este nevoie ca tinerii să conștientizeze gradul de pericol, rezultat din asocierea cu persoanele care sfidează legea.

Iar, în scopul de a înțelege și de a responsabiliza tinerii împotriva consumului de droguri, aceștia trebuie să conștientizeze ce materiale să urmărească online și să aibă încredere în autorități și în mesajele transmise de acestea. În acest sens, se pot face campanii, inclusiv filme, din care să se înțeleagă mesajul și să se promoveze necesitatea de a avea

încredere în structurile statului ce au atribuții în combaterea acestor grupări.

Concluzie

În concluzie, consider că narcoterorismul din America de Sud reprezintă terorism datorită tuturor argumentelor anterior menționate, iar acțiunea lor se intensifică din ce în ce mai mult pe internet, un curent de dezvoltare periculos pentru tinerii naivi. În ceea ce privește grupările implicate în narcoterorism, analiza a demonstrat faptul că, acestea își extind afacerile în spațiul european, chiar și în România, astfel, conștientizarea lor ar trebui să facă parte din cultura de securitate minimă, pe care cetățenii oricărei țări trebuie să și-o însușească.

Bibliografie:

1. Bjornehed Emma, *Narco-Terrorism: The Merger of the War on Drugs and the War on Terror*, Editura Routledge, Global Crime Vol. 6, No. 3&4, August–November 2004, pag 306, articol preluat de pe <https://www.diplomatie.gouv.fr/IMG/pdf/drogue-terreur.pdf>
2. Diaconu Ion, *Răspunderea Internațională în Dreptul Internațional*, Editura Pro Universitaria, București 2013, pag. 142-143.
3. James Der Derian *Critical Practices of International Theory*, Editura Routledge, Londra și New York, 2009, paginile 63-67.
4. Legea 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului.

Bibliografie site-uri

5. <https://www.fbi.gov/investigate/terrorism>
6. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1478601042000281105>
7. <https://www.stl-tsl.org/en>
8. <https://www.stl-tsl.org/en/about-the-stl/unique-features>
9. <https://www.stl-tsl.org/en/about-the-stl/unique-features>
10. <https://www.britannica.com/topic/Central-Intelligence-Agency>
11. <https://www.dea.gov/>
12. <https://eu.usatoday.com/in-depth/news/politics/2020/02/27/enrique-camarena-dea-agent-murder-narcos-mexico/2566023001/>
13. <https://wp.nyu.edu/esferas/past-issues/critical/from-police-to-paramilitaries-an-analysis-of-the-mexican-direccion-federal-de-seguridad-dfs/>

14. <https://www.nbcnews.com/news/latino/guadalajara-drug-cartel-founder-first-interview-talks-murdered-dea-age-rcna1715>
15. <https://www.youtube.com/watch?v=vXHOaxUMdQ0>
16. <https://www.nytimes.com/1993/05/25/world/cardinal-in-mexico-killed-in-a-shooting-tied-to-drug-battle.html>
17. <https://www.nytimes.com/1984/05/01/world/justice-minister-slain-in-bogota.html>
18. <https://apnews.com/article/e6ed187c3137830e026c3e843677587a>
19. <https://www.digi24.ro/stiri/externe/guvernul-mexican-a-facut-publica-filmarea-arestarii-esuate-a-fiului-lui-el-chapo-13-persoane-ucise-in-luptele-de-strada-1209424>
20. <https://www.youtube.com/watch?v=VyMdOL2JDUA>
21. <https://www.hotnews.ro/stiri-esential-24620413-video-membru-unui-cartel-mexican-extradat-din-romania-sua-politia-face-publice-imagini-extradarea-acestuia.htm>
22. <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/justitie/ofiterul-antidrog-care-l-a-prins-pe-traficantul-mexican-a-venit-in-romania-pentru-ca-se-simte-a-in-siguranta-voia-sa-dezvolte-reteaua-1458213>
23. <https://www.dea.gov/fugitives/rafael-carro-quintero>
24. <https://www.youtube.com/watch?v=dTXiH2hRmFs>
25. https://www.youtube.com/watch?v=aw6c_LFTTC0
26. https://www.youtube.com/watch?v=wmUPp_tm_Jw
27. <https://www.youtube.com/watch?v=mCbHx2FefUY>
28. <https://www.youtube.com/watch?v=1JrSTVi64q0>